

special training programs in the Czech Republic aimed at supporting vulnerable families with children are described, and the project activities of the family and community center in Ostrava are highlighted. It was found that the education of families with children, their support is aimed at strengthening family values and intergenerational relationships, strengthening parental role in society, promoting legal protection of the family, motherhood and equal opportunities for all, promoting a healthy lifestyle of each family member in a healthy environment, ensuring harmony between work and family life, supporting modern multicultural environment, encouraging participation in public events for families in the region and the whole the country. The essence and peculiarities of the introduction of the social service "School of Parental Competence" in Ukraine have been revealed. Emphasis is placed on the importance of using an interdisciplinary approach for this. The authors describe the purpose, tasks and features of the implementation of the social service "School of Parental Competence" as well as the main directions of its provision (training sessions for parents and creating a self-help group; therapeutic and developmental classes for children; individual consultations for parents). The stages of preparation of specialists for the implementation of such a service (educational, practical) are determined. The article uses materials developed within the project commissioned by the Ministry of Social Policy of Ukraine and financial support of the World Bank "Reforming Institutions of Institutional Care and Upbringing of Children in Ternopil Region", 2020-2021, as well as materials collected during the scientific and pedagogical internship in the Czech Republic in 2022 under the Erasmus + academic mobility program.

Key words: biological family, parental competence, social services, interdisciplinary interaction, training, social specialists.

Авторський внесок кожного з авторів: Петрочко Ж. В. – 50%, Денисюк О. М. – 50 %.

Стаття надійшла до редакції / Received 30.05.2022

Прийнята до друку / Accepted 15.06.2022

Унікальність тексту 95,5 % (Unichack ID1012317910)

© Петрочко Жанна Василівна, Денисюк Олена Миколаївна, 2022

DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2022-6-17>

УДК 364.4+314.15:325.1

Марина Геннадіївна Соляник

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-7083-6872>

кандидат педагогічних наук, старший викладач

кафедри соціальної освіти та соціальної роботи

Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова

м. Київ, Україна

m.h.solyanyk@npu.edu.ua

АКТУАЛЬНИЙ ДИСКУРС ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ

У науково-оглядовій статті проаналізовано стан та проблему внутрішньо перемішених сімей, описаний вітчизняний досвід роботи. На підставі аналізу даних діагностичних досліджень виокремлено основні потреби внутрішньо переміщених осіб. Приділено увагу аналізу спектру закладів і установ різного підпорядкування та власності, що здійснюють соціальну підтримку та надають допомогу внутрішньо переміщеним особам в Україні. На сьогодні в Україні надають допомогу та здійснюють підтримку даної категорії отримувачів послуг як на державному, так і не державному рівні, зокрема, велику роль у цьому відіграють волонтерські організації. Наголошено на

програмах соціальної підтримки, які запуснені на рівні держави, зокрема, е-Підтримки, ресурсах електронної системи державного комунікування – Дії.

Ключові слова: внутрішньо переміщені особи, соціальна робота, соціальна підтримка, вимушені переселенці, біженці.

Вступ. Військові події, які відбуваються на території України в останні роки та інтенсифіковані воєнним вторгненням Росії на територію України, змусили людей залишити свої домівки і переїжджати в більш безпечні місця, шукати захисту та допомоги. Значне зростання кількості внутрішньо переміщених осіб спостерігається з кінця лютого 2022 року. Більшість таких осіб потрапили у складні життєві обставини, потребують допомоги та підтримки від держави та фахівців різних галузей. Актуалізується проблематика матеріального забезпечення, міграції за межі держави, погіршення стану здоров'я, зміну традиційних сімейних ролей, особливо жіночих, внутрішньосімейних стосунків (розлучення, неповні сім'ї тощо).

Для України соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами є досить затребуваним різновидом діяльності, який надзвичайно актуалізувався з 2014 року та з 24 лютого 2022 року. Соціальна робота з внутрішньо переміщеними сім'ями та їхніми членами в Україні регулюється низкою законодавчих актів, серед них:

– Закони України: «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення безкоштовним харчуванням дітей внутрішньо переміщених осіб» № 474-IX від 16.01.2020р., «Про внесення змін до Закону України «Про житловий фонд соціального призначення» щодо умов забезпечення соціальним житлом внутрішньо переміщених осіб» № 2546-VIII від 18.09.2018 р., «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» № 1706-VII від 20.10.2014р. та ін.

– Постанови Кабінету Міністрів України: «Про внесення змін до Порядку оформлення та видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи» №476 від 19.04.2022р., «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо виплат пенсії та грошової допомоги внутрішньо переміщеним особам та

визнання такими, що втратили чинності, деяких постанов Кабінету Міністрів України» №363 від 25.03.2022р.; «Про затвердження Порядку компенсації витрат за тимчасове розміщення внутрішньо переміщених осіб, які перемістилися у період воєнного стану і не отримують щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» № 333 від 19.02.2022р., «Про внесення змін до Порядку оформлення і видачі довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи» №269 від 13.03.2022р., «Про затвердження Порядку створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб» № 6464 від 22.09.2016р., «Деякі питання здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» №365 від 08.06.2016р., «Про здійснення соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам» № 637 від 05.11.2014 р. та ін.;

– Розпорядження Кабінету Міністрів України: «Про схвалення Стратегії інтеграції внутрішньо переміщених осіб та впровадження середньострокових рішень щодо внутрішньо переміщених осіб на період до 2024 року» №1364-р від 28.10.2021р. та ін.;

– Накази: Мінсоцполітики України «Про затвердження форми Заяви про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи» № 1610 від 27.12.2016р. та ін.

Різні питання соціальної роботи, допомоги та підтримки внутрішньо переміщеним особам в Україні розкриті у численних вітчизняних наукових дослідженнях. Так, проблеми внутрішньо переміщених осіб на ринку праці України вивчав С. Харабута (2015). Автор виявив більш активне працевлаштування внутрішньо переміщених осіб, що пояснив більшою мотивацією до пошуку засобів існування, особливо оплати орендованого житла. Е. Лібановою (2014) було представлено оцінювання масштабів переселення та настрої і

плани переселенців, крім цього нею було запропоновано шляхи вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб. О. Лішик (2018) вивчала проблему державного управління у сфері соціального захисту внутрішньо переміщених осіб. І. Трубавіна (2017) емпірично вивчила спектр проблем внутрішньо переміщених осіб протягом 2014–2017 років, серед яких рефлексувала такі, як: психологічні, економічні, матеріальні, соціальні, соціально-педагогічні проблеми, соціально-медичні проблеми та юридичні проблеми. Крім цього, авторка виокремила специфічні регіональні проблеми внутрішньо переміщених осіб із Донецької та Луганської областей України в інші регіони. Зазначимо, що у зв'язку із повномасштабним вторгненням агресора на територію України проблема внутрішньо переміщених осіб на сьогодні набула нової актуальності та специфічності. Це зумовлює науковий інтерес до вивчення поточного стану соціальної внутрішньо переміщеним особам, виокремлення пріоритетних проблем, які потребують нагального вирішення та окреслення ресурсів соціуму для задіяння в цьому процесі.

Мета статті: на основі наукових джерел, статистичних даних дослідити та висвітлити стан та проблеми внутрішньо переміщених осіб; охарактеризувати стан соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб.

Методи дослідження: аналіз та синтез, вивчення документації та законодавчо-нормативних актів з даного питання; узагальнення та систематизація досвіду роботи з внутрішньо переміщеними особами (ВПО);

узагальнення наукових матеріалів із вказаної проблеми.

Стан і проблеми внутрішньо переміщених осіб. Відповідно до статті 1 Закону України № 1706-VII від 20 жовтня 2014 року «внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру» (*Про забезпечення №.1706-VII, 2014*).

Агентство ООН у справах біженців дає визначення внутрішньо переміщених осіб як «люди, які змушені покинути свої місця проживання і тікати до інших регіонів своєї країни, внаслідок загрози, насильства чи переслідування через масові порушення громадського ладу, воєнні дії чи іноземні інтервенцію та окупацію» (*Внутрішньо переміщені, 2022*).

Науковець Н. Тищенко та Б. Піроцький (2014) дають таке визначення внутрішньо переміщеним особам: люди, які не перетнули межі кордону держави, але змушені покинути своє дімівки задля уникнення воєнного конфлікту, насильства (с. 124–126).

Починаючи з 2014 року в Україні збільшення кількість внутрішньо переміщених осіб залежить від періодичності та інтенсивності військових дій на території країни (рис.1).

Рис. 1. Кількість тимчасово переміщених осіб по Україні (за даними Міністерства соціальної політики та Міжнародної організації міграції). (Джерело: *Україна: міграційна, 2022*).

За даними Міжнародної організації міграції (МОМ) станом на кінець квітня в Україні 7,7 мільйонів внутрішньо переміщених осіб та 5,317 мільйонів біженців покинуло країну. Крім того, 17,5% населення від загальної кількості є переселенцями. Виходячи з цього, кожна шоста людина на сьогодні є внутрішньо переміщеною особою.

Від початку військового вторгнення Росії в Україну більше ніж 228 000 громадян третіх країн покинули територію України (*Наші програми*, 2022). Відповідно до даних, представлених Управлінням Верховного комісара ООН у справах біженців (*Біженці та шукачі*, 2022) станом на 27 квітня 2022 року, найбільше українців виїхало до таких сусідніх країн, як Польща та Румунія (таб.1).

Таблиця 1

Кількість біженців з України, які виїхали в інші країни

Назва країни	Число біженців
Польща	2 968 716
Румунія	801 453
Російська Федерація	641 752
Угорщина	507 849
Молдова	439 290
Словаччина	363 940
Білорусь	24 857

Виходячи з останніх даних досліджень Міжнародної організації міграції, переважну кількість ВПО становлять жінки та діти – це 60%. Тобто найбільш вразливими є жінки, діти, люди похилого віку та особи з інвалідністю.

До основних проблем сімей тимчасово переміщених осіб, пов'язаних з матеріально-побутовим забезпеченням, приєднуються і проблеми психологічного характеру (відмова їхати з власного будинку, неможливість вільно організувати свій особистий простір, не має можливості займатися звичною та улюбленою роботою тощо). Далекі не останню роль відіграє тут і специфіка налаштованості приймаючої громади щодо ВПО. Тобто це те коло проблем, яке суттєво впливає на процес соціальної адаптації тимчасово переміщених осіб до нових умов життєдіяльності (*Попередній аналіз*, 2014; *Україна: міграційна*, 2022).

Слід зазначити, що соціально-педагогічні проблем переселенців носять комплексний характер. Однак причиною цього є той пережитий травматичний досвід, який стає перешкодою на шляху адаптації до нового середовища. Зміна місця проживання є надзвичайно травматичною для дітей, які є дуже сензитивними до стресових, травматичних чинників. Пережита травма впливає на поведінку дітей, взаємовідносини між однолітками та дорослими, самооцінку і в цілому на ставлення до життя.

За результатами опитування Міжнародної організації міграції основними потребами ВПО є відсутність фінансової підтримки, готівки, є потреба в медикаментах, одязі та взуття (*Україна: міграційна*, 2022) (рис. 2). Крім того, 28% сімей, які виховують дітей дошкільного віку, зазначили, що мають труднощі з достатньої кількості їжі для дітей.

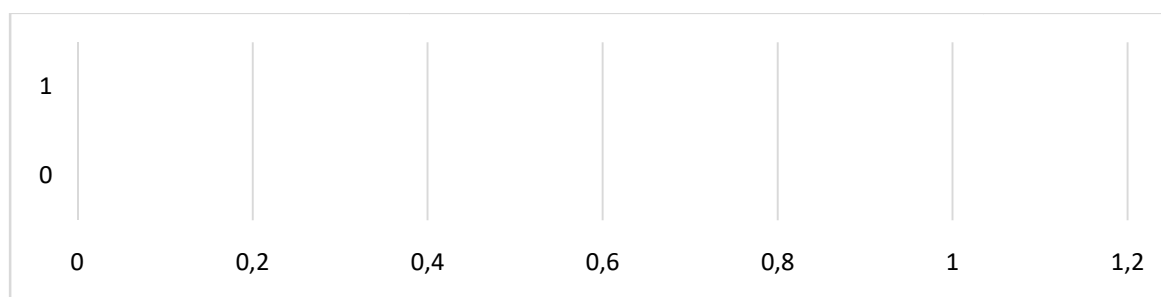

Рис. 2. Потреби ВПО (за даними Міжнародної організації міграції, у %) (Джерело: *Україна: міграційна*, 2022)

Суб'єкти надання соціальної підтримки внутрішньо переміщеним особам. Сьогодні допомогу та підтримку внутрішньо переміщеним особам надають на всіх рівнях, як на державному, так і на міжнародному. Соціальне обслуговування внутрішньо переміщених осіб виступає одним з важливих напрямів соціального захисту населення не лише в Україні, а й у країнах ЄС. (Николаєва, Малярчук, Овчарова, 2021, с. 188). Внутрішньо переміщеним особам надають допомогу Міністерство соціальної політики в Україні; Міжнародна організація міграції; Представництво Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) в Україні; представництво ЮНІСЕФ в Україні; Агенція ООН у справах біженців; Офіс ООН з координації гуманітарних питань; Міжнародна організація з міграції та всесвітня «Action Against Hunger»; благодійний фонд «Карітас», за ініціативи громадських ініціатив створено спільний проект «Ресурсний центр допомоги вимушеним переселенцям», який об'єднує в собі більше 10 організацій; регіональні координаційні штаби допомоги вимушеним переселенцям та гуманітарні штаби.

Так наприклад, Ресурсний центр допомоги вимушеним переселенцям допомагає в отриманні юридичної та правової допомоги; здійснює консультування вимушених переселенців з питань працевлаштування та наданні тимчасового житла; бере участь у розробці нормативно-правових рекомендацій; здійснює налагодження взаємодії між різними організаціями та установами, які надають підтримку та допомогу ВПО; сприяє конструктивній взаємодії органів влади та громадськості задля вирішення проблем вимушених переселенців; організовує та надає гуманітарну допомогу (одяг, продукти, медикаменти, засоби першої необхідності тощо) (Ресурсний центр, 2022).

Інший приклад: благодійний фонд «СОС Дитячі містечка в Україні» працюють з родинами, що знаходяться у кризовій ситуації й постраждали від бойових дій в Україні (Наші програми, 2022).

Вагомий внесок у наданні допомоги та підтримки ВПО вносить волонтерська допомога.

Волонтери усього світу та України проводять активну роботу зі збору коштів, продуктів харчування, засобів гігієни, медикаментів тощо. Допомагають під час евакуації людей з окупованих територій, долучаються до розбору завалів та прибирання міст після їх звільнення від окупантів. Працюють Гарячі телефонні лінії, де волонтери надають різного роду консультативну підтримку ВПО та особам, які постраждали внаслідок воєнних дій.

Важливим суб'єктом у наданні допомоги ВПО є громада. Згідно із Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», територіальна громада – це жителі, котрі об'єднані постійним місцем проживання в межах населеного пункту, який виступає окремою та самостійною адміністративно-територіальною одиницею, або це є об'єднання за власним бажанням жителів декількох сіл, які поєднані спільним адміністративним центром (*Про місцеве, 1997*).

Міжнародними організаціями вивчається кількість внутрішньо переміщених осіб та біженців, а такої їх потреби, здійснюється надання грошово, медичної, психологічної допомоги, засобів гігієни, продуктів харчування тощо. Так, Агенція ООН у справах біженців здійснює забезпечення біженців та переселенців притулками; надає різні види допомоги, як-от фінансова, соціальна, правова, консультативна та медична; проводить навчання для фахівців, які працюють з ВПО; допомагають з ремонтам та відновленням житла тощо (*Внутрішньо переміщені, 2022*).

Державні програми соціальної підтримки внутрішньо переміщених осіб. Відповідно до даних Міністерства соціальної політики України за перші тижні роботи платформи є-Допомога було зібрано допомоги в сумі 109 500 гривень і надано допомога 258 сім'ям. Внутрішньо переміщені сім'ї мали змогу самостійно придбати в магазинах товари, які вони потребували найбільше. Цей напрямок допомоги лише почав розвиватися. Для отримання статусу ВПО та отримання фінансової допомоги, починаючи з квітня 2022 року, можна подати заявку можна через додаток «Дія».

Також в Україні запущено програму допомоги особам, які були вимушені залишити своє місце проживання через бойові дії. Серед основних напрямків роботи програми є надання грошової допомоги, забезпеченням житлом та роботою. З метою отримання допомоги як ВПО потрібно написати заяву, де вказується ПІП; відомості щодо дати народження та місця проживання, адреси, куди особа перемістилася, контактна інформація, номер рахунку, ідентифікаційний код, відомості про неповнолітніх дітей, які перемістилися разом із ВПО.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На сьогоднішній день проблеми внутрішньо переміщених осіб та потреб і проблем, з якими вони зіткнулися, є мало вивченими. На підставі аналізу даних досліджень, розміщених на різних платформах, з'ясовано, що серед найбільш затребуваних до вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб внаслідок війни в Україні є такі: матеріально-побутові (брак фінансової підтримки, потреба в одязі та їжі), проблеми психологічного характеру, що насамперед є наслідками психічних травмувань людей; різні проблеми, пов'язані із

налаштованістю приймаючої громади; соціально-педагогічні (пов'язані із потребою адаптуватися до нових умов життя) та соціально-медичні проблеми.

Сьогодні допомогу та підтримку внутрішньо переміщеним особам надають на всіх рівнях – як на державному, так і на міжнародному. Утворюють систему допомоги внутрішньо переміщеним особам: державні інституції – громада (включаючи діяльність волонтерів та соціально активних громадян) – соціальний бізнес та різні організації і фонди. На рівні держави допомога та підтримка ВПО прописана та закріплена рядом нормативно-правових актів, якими визначено статус ВПО, права та свободи, види та форми допомоги, отримання документів тощо. Надзвичайною потужністю виділяється підтримка та допомога ВПО в Україні недержавних, благодійних та волонтерських організацій.

Перспективами подальших наукових розробок може бути розробка технологій, форм та методів соціально-педагогічної, психологічної роботи з внутрішньо переміщеними особами.

Література

- Біженці та шукачі притулку. Управління Верховного комісара ООН у справах біженців. URL : <https://www.unhcr.org/ua/11846-2> (Дата перегляду: 06.04.2022)
- Внутрішньо переміщені особи. Агентство ООН у справах біженців. URL : <https://www.unhcr.org/ua/idps-ua> (Дата перегляду: 06.04.2022)
- Лібанова Е. М. Вимушене переселення з Донбасу: масштаби та виклики для України (за матеріалами наукової доповіді на засіданні Президії НАН України 8 жовтня 2014 р.) *Вісник Національної академії наук України*. 2014. №12. С. 15–24.
- Лішик О. П. До питання визначення державного управління у сфері соціального захисту внутрішньо переміщених осіб. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. Том 29 (68) № 5, 2018. С. 8–12.
- Наші програми: МБО БФ «СОС Дитячі містечка в Україні», 2022 р. URL : <https://sos-ukraine.org/nashi-programi/> (Дата перегляду: 06.04.2022).
- Николаєва В. І., Малярчук Н. Г., Овчарова Л. М. Моделі соціальної політики і соціальної роботи в Європейському союзі: особливості і характерні риси. *Науковий журнал Хортицької національної академії. (Серія: Педагогіка. Соціальна робота)* : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2021. Вип. 1(4). С. 184–193. DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2021-4-17>

- Попередній аналіз та оцінка потреб внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Регіональне представництво УВКБ ООН у Білорусі, Молдові та Україні, жовтень, 2014. URL : <http://unhcr.org.ua/attachments/article/1232/IDPUKR.pdf> (Дата перегляду: 06.04.2022)
- Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України № 1706-VII від 20.10.2014р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> (Дата перегляду: 06.04.2022).
- Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України 21.05.1997 № 280/97-ВР. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (Дата перегляду: 06.04.2022)
- Ресурсний центр допомоги вимушеним переселенцям": місце, де допомагають разом URL : <https://helsinki.org.ua/advice/resursnyj-tsentr-dopomohy-vymushenyim-pereselentsyam-mistse-de-dopomahayut-razom/> (Дата перегляду: 06.04.2022).
- Тищенко Н., Піроцький Б. Внутрішньо переміщені особи в Україні як проблема сьогодення. Молодий вчений. 2014. №1 (130) (2). С. 124–126.
- Трубавіна І. М. Проблеми внутрішньо переміщених осіб в Україні як основа ведення випадку в соціальній роботі з ними Гібридна війна на Сході України в міждисциплінарному вимірі: витоки, реальності, перспективи реінтеграції : зб. наук. пр. / Держ. закл. "Луган. нац. ун-т ім. Т. Шевченка" ; [за заг. ред. В. С. Курило, С. В. Савченко, О. Л. Караман]. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ ім. Т. Шевченка», 2017. С. 320–342.
- Харабута С. В. Проблеми внутрішньо переміщених осіб на ринку праці України Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності 2015. Випуск 2(12), Том 3 С. 48–56.
- Україна: міграційна статистика і гуманітарна допомога. URL : <https://www.migrationdataportal.org/ukraine> (Дата перегляду: 06.04.2022).

References

- Kharabuta, S. (2015). The problem of internally displaced persons on the labour market of Ukraine. *Theoretical and Practical Aspects of Economics and Intellectual Property* Issue 2(12), Volume 3. 48–56 (ukr).
- Internally mixed persons. United Nations High Commissioner for Refugees <https://www.unhcr.org/ua/idps-ua> (Access: 06.04.2022) (ukr).
- Libanova, E. M. (2014). Forced resettlement of Donbass: the scale and challenges for Ukraine. *Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*, 12, 15–24 (ukr).
- Lishyk, O. P. (2018). The issue of determining public administration in the field of social protection of internally displaced persons *Scientific notes of V.I. Vernadsky Taurida National University. Series: Legal Sciences*. Volume 29 (68) № 5, 8–12 (ukr).
- Nykolaieva, V. I., Malyarchuk, N. H., Ovcharova L. M. (2021). Models of social policy and social work in the European Union: features and characteristics. *Scientific Journal of Khortytsia National Academy. (Series: Pedagogy. Social Work) : scientific journal / [editorial board : V. Nechyporenko (chief editor) and others]* : Publishing house of the Municipal Institution of Higher Education Khortytsia National Educational and Rehabilitational Academy of Zaporizhzhia Regional Council. Iss. 1(4). 184–193. <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2021-4-17> (ukr).
- On local self-government in Ukraine: Law of Ukraine of 21.05.1997 № 280/97-ВР. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
- Our programs: IBO Charitable Foundation "SOS Children's Towns in Ukraine" (2022). <https://sos-ukraine.org/nashi-programi/> (Access: 06.04.2022) (ukr).
- Preliminary Analysis and Assessment of the Needs of Internally Displaced Persons (IDPs) [Electronic resource] / UNHCR Regional Office for Belarus, Moldova and Ukraine, October 2014 <http://unhcr.org.ua/attachments/article/1232/IDPUKR.pdf>(Access: 06.04.2022) (ukr).

- Refugees and asylum seekers. Office of the United Nations High Commissioner for Refugees. <https://www.unhcr.org/ua/11846-2>(Access: 06.04.2022) (ukr).
- Supreme Council of Ukraine (2014). On ensuring the rights and freedoms of internally displaced persons: Law of Ukraine, adopted on 2014, October 20, 17–18 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1706-18#Text> (Access: 06.04.2022) (ukr).
- Trubavina, I. M. (2017). Problems of internally displaced persons in Ukraine as the basis of case management in social work with them. Hybrid war in the East of Ukraine in its interdisciplinary dimension: origins, realities, prospects of reintegration: collection of scientific works / Taras Shevchenko National University of Luhansk : State Institution "Taras Shevchenko National University of Luhansk" 320–342 (ukr).
- Tyshchenko, N. & Pirotskyi, B. (2014). Internally displaced persons in Ukraine as a problem of today. *Young Scientist*, № 1 (130) (2). 124–126 (ukr).
- Ukraine: migration statistics and humanitarian aid. <https://www.migrationdataportal.org/ukraine> (Access: 06.04.2022) (ukr).

SOCIAL SUPPORT FOR INTERNALLY DISPLACED FAMILIES

Maryna Solianyuk, Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer at Department of Social Education and Social Work, National Pedagogical Dragomanov University, Kyiv, Ukraine, e-mail: m.h.solyanyk@npu.edu.ua

Military events in Ukraine in recent years and months have forced people and families to leave their homes and move to safer places to seek protection and assistance. For Ukraine, social work with internally displaced persons, migrants, and internal migrants is a fairly new type of activity for social workers.

The article analyzes the state and the problem of internally displaced families, describes the domestic experience. The concept of "internally displaced person" is highlighted, which is currently prescribed at the legislative level. The basic needs of internally displaced persons, features of their registration are revealed. Psychological problems are one of the main problems of families of temporarily displaced persons. Attention is paid to the analysis of the legal framework on this issue and the work of institutions and agencies that provide social support and assistance to internally displaced persons in Ukraine. At the legislative level, the status of internally displaced persons, rights and freedoms, types and forms of assistance, obtaining documents, etc. are defined.

Today in Ukraine they provide assistance and support to this category of service recipients both at the state and non-state level. Among the main areas of work at the state level are the provision of material assistance, housing and employment. In addition, volunteer organizations play an important role in this process. Volunteers from all over the world and Ukraine are actively working to raise funds, food, hygiene products, medicines and more. The article provides information on the migration of internally displaced persons outside the country.

But the problems of internally displaced persons and their needs are poorly understood. At the same time there is a need to develop technologies, forms and methods of socio-pedagogical, psychological work with internally displaced persons. Prospects for further research can be the development of technologies, forms and methods of socio-pedagogical, psychological work with internally displaced persons.

Keywords: *internally displaced persons, social work, social support, internally displaced persons, refugees.*

Стаття надійшла до редакції / Received 30.05.2022

Прийнята до друку / Accepted 15.06.2022

Унікальність тексту 88 % (Unicheck ID1012198818)

© Соляник Марина Геннадіївна, 2022.